

ผลของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยง ต่ออุบัติการณ์พละตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม
และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ

นางสาวนิศรา จินอยู่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2446-9

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF RISK MANAGEMENT PROGRAM ON INCIDENCE OF FALLS
IN SURGICAL PATIENTS AND NURSES' SATISFACTION

Miss Nisara Jeenyoo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2446-9

481652

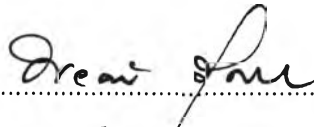
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยง ต่ออุบัติการณ์พลัดตกหกล้ม
ของผู้ป่วยศัลยกรรม และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ
โดย นางสาวนิศรา จีนอยู่
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์

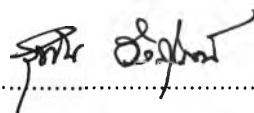

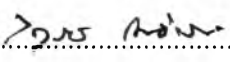
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

นิศรา จีนอยู่ : ผลของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยง ต่ออุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วย
 ศัลยกรรม และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ (EFFECTS OF RISK
 MANAGEMENT PROGRAM ON INCIDENCE OF FALLS IN SURGICAL PATIENTS
 AND NURSES' SATISFACTION) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์,
 141 หน้า. ISBN 974-14-2446-9.

การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม
 และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ก่อนและหลังใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม
 คือ ผู้ป่วยศัลยกรรม จำนวน 871 คน และพยาบาลประจำการ จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ
 ทดลอง คือ โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง แบบสังเกตพฤติกรรมการบริหารความเสี่ยงของพยาบาลประจำการ
 แบบบันทึกจำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจของพยาบาล
 ประจำการ เครื่องมือการวิจัยทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และ
 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกตพฤติกรรมการบริหารความเสี่ยงของพยาบาลประจำการ และแบบสอบถาม
 ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 และ .88 ตามลำดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล
 จำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ครั้งที่ 1 และ 2
 ห่างกัน 1 เดือนก่อนดำเนินการทดลอง หลังจากนั้นพยาบาลประจำการ 34 คน เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการบริหาร
 ความเสี่ยงจากการพลัดตกหกล้ม โดยร่วมกันพัฒนาโปรแกรมการบริหารความเสี่ยง และนำโปรแกรมบริหาร
 ความเสี่ยงไปใช้เป็นเวลา 1 เดือน จึงประเมินจำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม และความพึงพอใจของ
 พยาบาลประจำการ หลังดำเนินการทดลองครั้งที่ 3 และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน สถิติทดสอบซี และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม หลังใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง ต่ำกว่าก่อน
 ใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ หลังใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง สูงกว่าก่อนใช้
 โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากผลการวิจัยแสดงว่า โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพในการทำให้อุบัติการณ์พลัดตกหกล้ม
 ล้มของผู้ป่วยศัลยกรรมลดลง และเพิ่มความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล..... ลายมือชื่อนิสิต..... นิศรา จีนอยู่
 ปีการศึกษา.....2548..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ. ยุพิน อังสุโรจน์

4677837436 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : RISK MANAGEMENT PROGRAM / INCIDENCE OF FALLS / NURSES' SATISFACTION / SURGICAL PATIENTS

NISARA JEENYOO : EFFECTS OF RISK MANAGEMENT PROGRAM ON INCIDENCE OF FALLS IN SURGICAL PATIENTS AND NURSES' SATISFACTION. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. POL.CAPT. YUPIN AUNGSUROCH, PhD.

141 pp. ISBN 974-14-2446-9.

The purpose of this quasi-experimental research was to compare incidence of falls in surgical patients and nurses' satisfaction before and after using risk management program. Study sample consisted of 871 surgical patients and 34 staff nurses. The instruments used were a risk management program, incidence of falls report, and nurses' satisfaction questionnaire. All research instruments were tested for content validity by a panel of five experts and reliability. Cronbach's alpha coefficient for nursing risk management behavior observation and nurses' satisfaction questionnaire were .93 and .88, respectively. According to the study program, collected incidence of falls in surgical patients and the 34 staff nurses were asked to complete nurses' satisfaction questionnaire (1 month-interval before risk management program implementation) Then, 34 staff nurses were trained in the risk management program and implementation risk management program for 1 month. After the implementation, staff nurses were asked to complete the nurses' satisfaction questionnaire and incidence of falls in surgical patients were collected. All data were analyzed by mean, standard deviation, z-test and t-test.

Majors results were as follows:

1. The incidence of falls in surgical patients after the implementation of risk management program were lower than before, at the 0.5 level.
2. Mean score of nurses' satisfaction after the implementation of risk management program were higher than before, at the 0.5 level.

This result suggests that risk management program be effective to reduce incidence of falls in surgical patients and improve nurses' satisfaction.

Field of study .....Nursing Administrastion..... Student's signature.....*Nisara Jeenyoo*
 Academic year .....2005..... Advisor's signature.....*Yupin Aungsuroch*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความดูแลอย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร ที่ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างาน และผู้ช่วยงานการพยาบาล ศัลยศาสตร์ และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลศิริราช ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย และพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดีทุกท่าน

ขอขอบคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้ที่เป็นพื้นฐานและประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์ที่สนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการทำวิจัย

ขอขอบคุณคุณกนกพร คุปตานนท์ สำหรับคำแนะนำปรึกษาที่ดี ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ คอยผลักดันในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จ ตลอดจนคุณนุชนาถ รักศิลสังคุณบุริณี บุญมีพิพิธ และคุณนงนุช ประสิทธิ์วิไล สำหรับความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณกำลังใจที่มีให้อย่างเปี่ยมล้นตลอดเวลาจากคุณสุวรรณา วงศ์เมืองแก่น ร.อ.หญิง พรพิมล รักษาแก้ว และร.ท.หญิง สรณี อักษรกวณ

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา น้องชาย และญาติพี่น้อง ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจและอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณพี่น้องร่วมสถาบันที่ต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยอุบัติเหตุ 3 พิเศษทุกท่าน และขอขอบคุณท่านอื่น ๆ ที่ได้ช่วยเหลือและมีได้กล่าวถึงในที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงจากการพลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม.....	14
การบริหารความเสี่ยง.....	14
แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	35
อุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม.....	41
ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การดำเนินการทดลอง.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77

บทที่	๗
	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
5 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	101
รายการอ้างอิง.....	103
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	111
ภาคผนวก ข. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 วิเคราะห์ความเสี่ยง.....	22
2 การประเมินความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้ม.....	24
3 ผลการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารความเสี่ยง ขณะใช้โปรแกรมการบริหาร ความเสี่ยง ของพยาบาลประจำการ.....	75
4 ลักษณะของผู้ป่วยศัลยกรรม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา โรคที่เป็น และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล.....	81
5 ลักษณะของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ การปฏิบัติงาน.....	83
6 จำนวนอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม การบริหารความเสี่ยง.....	84
7 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ก่อนใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จำแนกตามรายด้าน.....	85
8 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ก่อนใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จำแนกตามรายข้อ.....	86
9 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ก่อนใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงครั้งที่ 2 และหลังใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง จำแนกตามรายด้าน.....	88
10 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ก่อนใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงครั้งที่ 2 และหลังใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยง จำแนกตามรายข้อ.....	89
11 การสังเกตพฤติกรรมการบริหารความเสี่ยงของพยาบาลประจำการ.....	139
12 รายละเอียดอุบัติการณ์พลัดตกหกล้มของผู้ป่วยศัลยกรรม.....	140

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
2 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง.....	79